УДК 332.122:330.341.1:338.246.8:355.018(477)
JEL Classification: O33, Q16, O18, R11, R58

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТРАНСФЕРУ ІННОВАЦІЙ У ПРОЦЕСІ ПОСТКОНФЛІКТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

КРИЛОВ Микола
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
https://orcid.org/0009-0009-8107-467X
e-mail: zemproekt2112@gmail.com

Стаття присвячена науковому обґрунтуванню методологічних підходів до трансферу та адаптації інновацій у процесі постконфліктного відновлення сільських територій України. Визначено, що у сучасній міжнародній практиці відновлення дедалі чіткіше розглядається як процес формування нової моделі функціонування сільських територій, а не повернення їх до довоєнного стану. Для забезпечення цієї концепції пропонується трансформаційно-модернізаційний методологічний підхід підхід до трансферу інновацій, сутність якого полягає у спрямуванні інноваційних технологій, знань, організаційних рішень і бізнес-моделей не на просте відтворення довоєнної структури сільської території, а на формування її якісно нової, диверсифікованої, інноваційної та стійкої моделі розвитку. На основі даного підходу сформовано концептуальну основу трансформаційно-модернізаційного підходу, що включає наступні складові: Build Back Better «Відбудуй краще», Resilience approach «Підхід до стійкості», Smart Specialisation «Розумна спеціалізація», Innovation ecosystem «Інноваційна екосистема», Place-based development «Розвиток, орієнтований на місце». Сформовано характеристику трансформаційно-модернізаційного методологічного підходу: сутність: спрямування трансферу інновацій на структурну модернізацію та якісну трансформацію сільської території, а не на відтворення довоєнної моделі; основний принцип: відновити краще, ніж було: кожен процес відновлення має створювати передумови для модернізації та інноваційної трансформації; очікуваний результат: формування диверсифікованої, інноваційної, конкурентоспроможної та стійкої моделі розвитку сільської території. На основі запропонованої концепції сформовано багаторівневу систему індикаторів, яка дозволяє оцінювати не лише факт відновлення сільської території, а й якість її трансформації: від відновлення базових функцій до модернізації, інноваційної трансформації та підвищення стійкості: Build Back Better, Place-based development, Smart Specialisation, Innovation ecosystem, Knowledge transfer, Digital transformation, Resilience, економічна трансформація, аграрна інноваційна трансформація, Value-added transformation, соціальна трансформація, екологічна трансформація, інвестиційна спроможність, інституційна спроможність, масштабування інновацій. У вищенаведеній системі індикаторів виділено чотири послідовні рівні трансформації: Рівень I – Відновлення; Рівень II – Модернізація; Рівень III – Інноваційна трансформація; Рівень IV – Стійкість. На основі вищенаведеного запропоновано методику визначення інтегрального індексу трансформаційно-модернізаційного розвитку сільської території (ІТМР). При цьому кожен із чотирьох субіндексів може складатися з груп часткових індикаторів. Це дає можливість оцінювати не тільки «скільки відновлено», а «наскільки змінилася якість моделі розвитку території».

Ключові слова: інновації; інвестиції; агросектор; Україна; пост конфліктне відновлення; сільські території; трансфер.

https://doi.org/10.31891/mdes/2026-22-34

Стаття надійшла до редакції / Received 02.10.2026
Прийнята до друку / Accepted 29.10.2026
Опубліковано / Published 12.11.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC-BY 4.0

© КРИЛОВ Микола

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах відновлення України особливого значення набуває пошук ефективних механізмів активізації інноваційних процесів на сільських територіях, які зазнали безпосереднього або опосередкованого впливу збройного конфлікту. Відновлення таких територій потребує не лише відбудови зруйнованої інфраструктури та виробничих потужностей, а й запровадження нових технологій, знань, організаційних моделей та управлінських практик, здатних забезпечити економічну, соціальну та екологічну стійкість громад. У цьому контексті трансфер інновацій доцільно розглядати як важливий інструмент поширення та адаптації сучасних технологічних, організаційних і соціальних рішень до специфічних умов сільських територій.

Методологічне забезпечення такого трансферу має ґрунтуватися на комплексному поєднанні територіального, системного, інституційного, мережевого, екосистемного та інших підходів. Їх застосування дає змогу враховувати диференціацію територій за рівнем руйнувань, ресурсним та інноваційним потенціалом, інституційною спроможністю, структурою економіки та потребами місцевого населення. Водночас важливим є перехід від традиційного розуміння трансферу як механізму передачі окремих технологій до його трактування як процесу передачі, адаптації, освоєння та масштабування інновацій, знань і практик у межах локальних та регіональних інноваційних екосистем.

З огляду на це, систематизація методологічних підходів дозволяє визначити їх роль у формуванні ефективної моделі трансферу інновацій та встановити можливості їх застосування для постконфліктного відновлення сільських територій України.

Методологічні підходи до трансферу інновацій у процесі постконфліктного відновлення сільських територій України мають комплексний та взаємодоповнюючий характер. Їх застосування передбачає поєднання системного, територіально-диференційованого, інституційного, кластерного, мережевого, екосистемного, партисипативного, проєктного та інших підходів, що дає змогу враховувати економічні, соціальні, інституційні, технологічні й екологічні особливості територій. Особливого значення набувають потребоорієнтований, smart specialisation, knowledge transfer та resilience-підходи, спрямовані на адаптацію інновацій до конкретних умов сільських територій, підвищення їхньої стійкості та забезпечення довгострокового розвитку. У сукупності зазначені підходи формують методологічну основу для визначення механізмів передачі, адаптації, апробації та масштабування інновацій у процесі відновлення постраждалих територій України.

Аналіз наведених методологічних підходів засвідчує, що ефективний трансфер інновацій у процесі постконфліктного відновлення сільських територій не може обмежуватися завданнями відтворення втраченого виробничого потенціалу, інфраструктури та соціально-економічних функцій територій. Орієнтація виключно на повернення до довоєнних параметрів розвитку може призвести до відтворення існуючих структурних дисбалансів, технологічної залежності, низької диверсифікації економіки та інших чинників, які знижували стійкість сільських територій ще до початку повномасштабної війни.

У зв'язку з цим постконфліктне відновлення доцільно розглядати не лише як процес компенсації завданих збитків, а як «вікно можливостей» для якісної зміни траєкторії розвитку територій [12]. Трансфер інновацій у такій парадигмі набуває стратегічного значення, оскільки може забезпечувати не тільки відновлення функціональності території, а й технологічне оновлення, диверсифікацію економічної діяльності, розвиток нових форм зайнятості та підприємництва, підвищення ресурсоефективності, цифровізацію та формування нових моделей взаємодії між бізнесом, громадою, науковими установами й органами влади.

Саме тому виникає потреба у переході від відновлювальної моделі, орієнтованої переважно на відтворення втраченого, до трансформаційної моделі, у межах якої відновлення розглядається як початковий етап структурної модернізації та інноваційного перетворення сільської території.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика відновлення сільських територій України в умовах воєнних руйнувань та майбутньої повоєнної реконструкції набуває особливого значення у зв’язку з необхідністю одночасного відновлення виробничого потенціалу, людського капіталу, інфраструктури та соціально-економічної життєздатності територіальних громад. Сучасні дослідження дедалі більше відходять від розуміння відновлення як простого фізичного відтворення зруйнованих активів і акцентують увагу на структурній трансформації, інноваційному оновленні, підвищенні стійкості та інтеграції України до європейського економічного й інституційного простору.

У вітчизняних наукових дослідженнях останніх років значна увага приділяється інноваційному потенціалу аграрного сектору України в умовах війни та повоєнного відновлення. Зокрема, О. Гримак, Р. Стибель та А. Остафійчук обґрунтовують необхідність структурних змін у способах ведення аграрного бізнесу, включаючи цифровізацію виробничих процесів, поширення сучасних систем землеробства, органічних технологій, удосконалення логістики та виробництва продукції відповідно до міжнародних стандартів [10]. Автори розглядають інновації як один із ключових механізмів збереження та нарощування конкурентоспроможності аграрного сектору України в умовах війни та післявоєнної реконструкції.

Важливим доповненням до цього напряму є дослідження О. Смігунової та С. Халіна, присвячене інвестиційному забезпеченню інноваційного розвитку аграрного сектору України. Автори наголошують, що впровадження інновацій в умовах високих воєнних ризиків потребує не лише технологічних рішень, а й формування відповідних фінансових механізмів, розвитку інноваційної та логістичної інфраструктури, кредитної підтримки та міжнародного співробітництва [11].

У цьому контексті важливим є дослідження А. Коваленка, Ю. Цибульської, О. Сакал, В. Крупіна та М. Братінової, у якому аналізуються трансформації стратегічного планування аграрного та сільського розвитку України під впливом європейської інтеграції, воєнних викликів та перспектив повоєнного відновлення. Автори акцентують на переході від вузького аграрного підходу до ширшої концепції аграрного та сільського розвитку, що відповідає сучасній європейській практиці [4].

У новітньому українському дослідженні Н. Хом'юк обґрунтовується необхідність поєднання екологічних, економічних, соціальних, інституційних і цифрових інструментів для відновлення земельних ресурсів та підвищення стійкості сільських територій [13]. О. Танковський у дослідженні реконструкції України наголошує на взаємозалежності аграрного розвитку, сільських територій, трудової міграції, освіти, торгівлі та європейської інтеграції. Автор підкреслює необхідність децентралізованого, локально вкоріненого та взаємопов'язаного характеру відновлення [8].

Проте недостатньо розробленим залишається питання комплексної методології трансферу інновацій саме як механізму постконфліктного відновлення сільських територій, у якій були б інтегровані технологічний, інституційний, фінансовий, соціальний, освітній, цифровий та територіальний компоненти.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є наукове обґрунтування методологічних підходів до трансферу та адаптації інновацій у процесі постконфліктного відновлення сільських територій України.

Дослідження включає: 1) визначення ключових напрямів трансферу та адаптації інновацій; 2) формування системи індикаторів за чотирма рівнями трансформації – відновлення, модернізація, інноваційна трансформація та стійкість; 3) розрахунок інтегрального індексу трансформаційно-модернізаційного розвитку сільської території (ITMP).

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Відновлення забезпечує відтворення критично необхідних функцій території, модернізація передбачає заміну застарілих технологій і моделей організації, інноваційна трансформація формує нові види діяльності, продукти, послуги та моделі взаємодії, а підвищення стійкості забезпечує здатність території адаптуватися до майбутніх економічних, соціальних, екологічних та безпекових викликів.

Важливе місце у формуванні сучасного бачення масштабів і напрямів відновлення посідають аналітичні матеріали Світового банку, Європейської комісії та міжнародних організацій. Зокрема, Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3) визначає масштаб пошкоджень і потреб України у відновленні та реконструкції, що створює основу для переходу від екстреного реагування до довгострокового відновлення економіки, інфраструктури та територій. У цьому контексті сільські території потребують розгляду не лише як простору аграрного виробництва, а як складних соціально-економічних систем, стійкість яких залежить від взаємодії виробництва, зайнятості, місцевої інфраструктури, доступу до послуг, природних ресурсів та інноваційної спроможності [9].

Оновлений план FAO на 2026–2028 рр. додатково підкреслює необхідність поєднання відновлення виробничих активів із формуванням стійкого, ринково орієнтованого та кліматично адаптованого виробництва [3]. Таким чином, у сучасній міжнародній практиці відновлення дедалі чіткіше розглядається як процес формування нової моделі функціонування сільських територій, а не повернення їх до довоєнного стану.

Відповідно, для забезпечення цієї логіки пропонується трансформаційно-модернізаційний методологічний підхід підхід до трансферу інновацій, сутність якого полягає у спрямуванні інноваційних технологій, знань, організаційних рішень і бізнес-моделей не на просте відтворення довоєнної структури сільської території, а на формування її якісно нової, диверсифікованої, інноваційної та стійкої моделі розвитку. Його ключова відмінність полягає в тому, що відновлення розглядається не як повернення сільської території до довоєнного стану, а як можливість структурної перебудови та переходу до нової, більш стійкої моделі розвитку.

Формування трансформаційно-модернізаційного підходу до трансферу інновацій потребує його концептуального обґрунтування на основі взаємодії сучасних підходів до відновлення, регіонального розвитку, інноваційної діяльності та забезпечення стійкості територій. Вихідною передумовою такого підходу є розуміння постконфліктного відновлення не як процесу простого відтворення довоєнної структури сільської території, а як можливості для її якісного оновлення, структурної модернізації та формування нової траєкторії розвитку.

Таким чином, концептуальна основа запропонованого підходу формується як взаємопов'язана система принципів, механізмів і цільових орієнтирів, у якій трансфер інновацій виступає інструментом переходу від відновлення втраченого до інноваційної трансформації території. Функціональне співвідношення зазначених концепцій та їх роль у трансформаційно-модернізаційному підході узагальнено в таблиці 1.

Таблиця 1

Концептуальна основа трансформаційно-модернізаційного підходу

№	Назва концепції	Ключове питання	Функція у трансформаційно-модернізаційному підході	Результат для сільської території
1	Build Back Better «Відбудуй краще»	Як відновлювати? загальний *принцип/парадигма відновлення*	Зміщує акцент із простого відтворення втраченого на відновлення з якісним покращенням	Відновлення з модернізацією
2	Resilience approach «Підхід до стійкості»	Як забезпечити стійкість у майбутньому? *територіальний принцип*	Орієнтує інновації на здатність території протистояти кризам, адаптуватися та відновлюватися	Підвищення економічної, соціальної, інфраструктурної та екологічної стійкості
3	Smart Specialisation «Розумна спеціалізація»	У яких напрямах розвиватися? *принцип структурної економічної модернізації*	Допомагає визначити перспективні сфери інноваційної спеціалізації з урахуванням ресурсів і конкурентних переваг території	Диверсифікація та спеціалізація економіки на перспективних видах діяльності
4	Innovation ecosystem «Інноваційна екосистема»	Хто забезпечує трансфер інновацій? *організаційно-інституційний механізм трансферу*	Формує взаємодію громади, бізнесу, науки, освіти, влади, інвесторів та інших учасників	Створення середовища для генерації, трансферу та масштабування інновацій
5	Place-based development «Розвиток, орієнтований на місце»	Де і з урахуванням яких умов відбувається трансформація? *цільова орієнтація на стійкість*	Забезпечує адаптацію інновацій до унікальних ресурсів, проблем, потенціалу та соціально-економічного контексту конкретної території	Територіально релевантна модель розвитку

* джерело: узагальнено автором на основі [1], [2], [5], [6], [7]

В даній концептуальній основі інновація є не самоціллю, а інструментом структурної трансформації сільськогосподарської території, де кінцевим результатом має бути не відновлення її стану на 2021 рік, а формування більш диверсифікованої, інноваційної, адаптивної та стійкої моделі розвитку.

Ключову ідею підходу, можна сформулювати через принцип: «Build back better through innovation» – відновлювати краще, ніж було. Тобто кожне рішення щодо відновлення має оцінюватися не лише за критерієм «чи відновлено втрачене?» (табл. 2).

Таблиця 2

Коротка характеристика трансформаційно-модернізаційного методологічного підходу

Сутність	Основний принцип	Очікуваний результат
Спрямування трансферу інновацій на структурну модернізацію та якісну трансформацію сільської території, а не на відтворення довоєнної моделі	Відновити краще, ніж було: кожен процес відновлення має створювати передумови для модернізації та інноваційної трансформації	Формування диверсифікованої, інноваційної, конкурентоспроможної та стійкої моделі розвитку сільської території

* джерело: узагальнено автором

На основі запропонованої концепції сформовано багаторівневу систему індикаторів, яка дозволяє оцінювати не лише факт відновлення сільської території, а й якість її трансформації: від відновлення базових функцій до модернізації, інноваційної трансформації та підвищення стійкості: Build Back Better, Place-based development, Smart Specialisation, Innovation ecosystem, Knowledge transfer, Digital transformation, Resilience, економічна трансформація, аграрна інноваційна трансформація, Value-added transformation, соціальна трансформація, екологічна трансформація, інвестиційна спроможність, інституційна спроможність, масштабування інновацій.

У вищенаведеній системі індикаторів варто виділити чотири послідовні рівні трансформації:

- Рівень I – Відновлення. Індикатори показують, чи відновлено базові функції території (інфраструктура → послуги → виробництво → зайнятість);
- Рівень II – Модернізація. Визначає, чи замінюються старі технології та моделі новими (технології → цифровізація → енергоефективність → продуктивність);

- Рівень III – Інноваційна трансформація. Показує, чи виникають нові види діяльності та нові моделі розвитку (нові підприємства → нові продукти → переробка → інноваційні екосистеми → нові ланцюги доданої вартості);
- Рівень IV – Стійкість. Визначає здатність території функціонувати та розвиватися в умовах майбутніх шоків (диверсифікація → адаптивність → автономність → соціальна та економічна стійкість).

На основі вищенаведеного запропоновано методику визначення інтегрального індексу трансформаційно-модернізаційного розвитку сільської території (ITMP):

$$ITMP=w1B+w2M+w3I+w4R \quad (1)$$

де B – індекс якості відновлення (Build Back Better); M – індекс модернізації; I – індекс інноваційної трансформації; R – індекс стійкості (Resilience); w1, w2, w3, w4 – вагові коефіцієнти.

При цьому кожен із чотирьох субіндексів може складатися з груп часткових індикаторів. Наприклад:

$$I=f(KT, IE, DT, SS) \quad (2)$$

де KT – Knowledge Transfer; IE – Innovation Ecosystem; DT – Digital Transformation; SS – Smart Specialisation.

Це дає можливість оцінювати не тільки «скільки відновлено», а «наскільки змінилася якість моделі розвитку території». Саме цей перехід від оцінки відновлення до оцінки трансформації може бути одним із центральних елементів наукової новизни вашого трансформаційно-модернізаційного підходу.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, запропонований трансформаційно-модернізаційний методологічний підхід до трансферу інновацій дає змогу переосмислити постконфліктне відновлення сільських територій України як процес не простого відтворення втраченого потенціалу, а формування якісно нової моделі їх розвитку. Його концептуальну основу становлять взаємопов'язані принципи Build Back Better, Place-based development, Smart Specialisation, Innovation ecosystem та Resilience approach, які забезпечують територіальну адаптованість, інноваційну спрямованість, інституційну взаємодію та орієнтацію на довгострокову стійкість. Запропонована система індикаторів дозволяє послідовно оцінювати чотири взаємопов'язані етапи трансформації: відновлення → модернізація → інноваційна трансформація → підвищення стійкості. При цьому оцінювання має охоплювати економічні, технологічні, соціальні, інституційні, інвестиційні та екологічні параметри розвитку територій. Такий підхід дозволяє змістити акцент із кількісної оцінки відновлених об'єктів на якісну оцінку структурних змін, продуктивності, диверсифікації економіки, поширення інновацій та здатності території адаптуватися до майбутніх ризиків.

Отже, трансфер інновацій у запропонованій методологічній конструкції виступає не допоміжним елементом відновлення, а механізмом структурної трансформації сільських територій. Його результатом має стати перехід від відтворення довоєнної моделі до формування більш диверсифікованої, технологічно модернізованої, ресурсоефективної, інноваційної та стійкої територіальної економіки. Саме тому ефективність постконфліктного відновлення доцільно визначати не за ступенем повернення території до її стану до 2021 року, а за здатністю створити нову траєкторію розвитку, яка забезпечує вищий рівень конкурентоспроможності, адаптивності та якості життя населення.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленні теоретико-методологічних засад трансферу інновацій як інструменту структурної трансформації сільських територій України в умовах постконфліктного відновлення. Важливого значення набуває обґрунтування механізмів адаптації міжнародного досвіду повоєнної відбудови до українських реалій, зокрема в частині впровадження цифрових технологій, ресурсоефективних виробничих систем, циркулярної економіки та інноваційних моделей організації сільського розвитку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Build Ukraine Back Better. Roadmap for the Sustainable Recovery of Ukraine. URL: https://buildukrainebackbetter.org
2. Building back a better innovation ecosystem in Ukraine. URL: https://www.oecd.org/en/publications/building-back-a-better-innovation-ecosystem-in-ukraine_85a624f6-en.html
3. FAO. Ukraine's agriculture: FAO sets out a three-year emergency and early recovery plan. 2026. URL: https://www.fao.org/newsroom/detail/ukraine-s-agriculture-fao-sets-out-a-three-year-emergency-and-early-recovery-plan/en
4. Kovalenko, A., Tsybulska, Ju., Sakal, O., Krupin, V., Bratinova, M. Ukraine's Agricultural and Rural Development: Transformation of Strategic Planning within the Processes of European Integration. *European Research Studies Journal*, Volume XXVIII, Issue 1, 739-760, 2025. https://doi.org/10.35808/ersj/3933
5. Resilient public governance in Ukraine. URL: https://www.oecd.org/en/publications/public-governance-review-of-ukraine_7810f059-en/full-report/resilient-public-governance-in-ukraine_cdf4b466.html
6. Smart specialisation in Ukraine. URL: https://en.innopolicy.info
7. Supporting Regional and Municipal Reconstruction and Recovery in Ukraine. URL: https://www.oecd.org/en/about/projects/supporting-regional-and-municipal-reconstruction-and-recovery-in-ukraine.html
8. Tankovsky, O. (2025). Ukraine's Reconstruction Pathways: Agriculture, Migration, Education, and the Europeanisation of Post-War Recovery. *Köz-Gazdaság - Review of Economic Theory and Policy*, 20(3), 17-42. https://doi.org/10.14267/RETP2025.03.03
9. World Bank, Government of Ukraine, European Commission, United Nations. Ukraine Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3): February 2022 – December 2023. 2024.
10. Гримак, О., Стибель, Р., Остафійчук, А. (2024). Інноваційний потенціал розвитку агробізнесу в Україні в умовах війни та післявоєнного відновлення. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Ґжицького. Серія "Економічні науки"*, 26(104), 3–7. https://doi.org/10.32718/nvlvet-e10401
11. Смігунова О.В., Халін С.В. (2025). Роль інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки україни в період воєнного стану та повоєнного відновленя. *Збірник наукових праць "Вчені записки"*. № 38(1). С. 369-379. http://doi.org/10.33111/vz_kneu.38.25.01.29.201.207
12. Столярчук, Н., & Крилов, М. (2026). Структура сільських територій України до та під час війни – економічні аспекти. *Економіка та суспільство*, (84). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-162.
13. Хомюк А. (2026). Концептуальні підходи до управління відновленням та реабілітацією пошкоджених земель сільськогосподарського призначення на засадах сталого, інклюзивного та смарт-розвитку. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 2(46), 17-26. https://doi.org/10.29038/2786-4618-2026-02-17-26.

REFERENCES:

1. Build Ukraine Back Better. Roadmap for the Sustainable Recovery of Ukraine. Retrieved from: https://buildukrainebackbetter.org [in English].
2. Building back a better innovation ecosystem in Ukraine. Retrieved from: https://www.oecd.org/en/publications/building-back-a-better-innovation-ecosystem-in-ukraine_85a624f6-en.html [in English].
3. FAO. Ukraine's agriculture: FAO sets out a three-year emergency and early recovery plan. 2026. Retrieved from: https://www.fao.org/newsroom/detail/ukraine-s-agriculture-fao-sets-out-a-three-year-emergency-and-early-recovery-plan/en [in English].
4. Kovalenko, A., Tsybulska, Ju., Sakal, O., Krupin, V., Bratinova, M. Ukraine's Agricultural and Rural Development: Transformation of Strategic Planning within the Processes of European Integration. *European Research Studies Journal*, Volume XXVIII, Issue 1, 739-760, 2025. DOI: 10.35808/ersj/3933. [in English].
5. Resilient public governance in Ukraine. Retrieved from: https://www.oecd.org/en/publications/public-governance-review-of-ukraine_7810f059-en/full-report/resilient-public-governance-in-ukraine_cdf4b466.html. [in English].
6. Smart specialisation in Ukraine. Retrieved from: https://en.innopolicy.info [in English].
7. Supporting Regional and Municipal Reconstruction and Recovery in Ukraine. Retrieved from: https://www.oecd.org/en/about/projects/supporting-regional-and-municipal-reconstruction-and-recovery-in-ukraine.html [in English].

8. Tankovsky, O. (2025). Ukraine's Reconstruction Pathways: Agriculture, Migration, Education, and the Europeanisation of Post-War Recovery. *Köz-Gazdaság - Review of Economic Theory and Policy*, 20(3), 17-42. https://doi.org/10.14267/RETP2025.03.03. [in English].

9. World Bank, Government of Ukraine, European Commission, United Nations. Ukraine Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3): February 2022 – December 2023. 2024. [in English].

10. Hrymak, O., Stybel, R., & Ostafiichuk, A. (2024). Innovative potential for agribusiness development in Ukraine under wartime conditions and post-war recovery [Інноваційний потенціал розвитку агробізнесу в Україні в умовах війни та післявоєнного відновлення]. *Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S. Z. Gzhytskyi. Series "Economic Sciences,"* 26(104), 3–7. https://doi.org/10.32718/nvlvet-e10401 [in Ukrainian].

11. Smihunova, O. V., & Khalin, S. V. (2025). The role of investment support for innovative development of the agricultural sector of Ukraine's economy during martial law and post-war recovery [Роль інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки україни в період воєнного стану та повоєнного відновленя]. *Collection of Scientific Papers "Scientific Notes,"* 38(1), 369–379. https://doi.org/10.33111/vz_kneu.38.25.01.29.201.207 [in Ukrainian].

12. Stoliarchuk, N., & Krylov, M. (2026). The structure of rural areas of Ukraine before and during the war: Economic aspects [Структура сільських територій України до та під час війни – економічні аспекти]. *Economics and Society*, (84). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-162 [in Ukrainian].

13. Khomiuk, A. (2026). Conceptual approaches to managing the restoration and rehabilitation of damaged agricultural lands based on sustainable, inclusive, and smart development [Концептуальні підходи до управління відновленням та реабілітацією пошкоджених земель сільськогосподарського призначення на засадах сталого, інклюзивного та смарт-розвитку]. *Economic Journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*, 2(46), 17–26. https://doi.org/10.29038/2786-4618-2026-02-17-26 [in Ukrainian].

METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF INNOVATION TRANSFER IN THE PROCESS OF POST-CONFLICT RECOVERY OF RURAL AREAS IN UKRAINE

KRYLOV Mykola
National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics"

The article is devoted to the scientific substantiation of methodological approaches to the transfer and adaptation of innovations in the process of post-conflict recovery of rural areas in Ukraine. It is established that, in contemporary international recovery practice, reconstruction is increasingly viewed as a process of developing a new model for the functioning of rural areas rather than simply restoring them to their pre-war state. To support this concept, a transformational-modernisation methodological approach to innovation transfer is proposed. Its essence lies in directing innovative technologies, knowledge, organisational solutions, and business models not towards the simple reproduction of the pre-war structure of rural areas, but towards the formation of a qualitatively new, diversified, innovative, and resilient development model. Based on this approach, a conceptual framework of the transformational-modernisation approach has been developed, incorporating the following components: Build Back Better, Resilience Approach, Smart Specialisation, Innovation Ecosystem, and Place-Based Development. The characteristics of the transformational-modernisation methodological approach are defined as follows: Essence: directing innovation transfer towards the structural modernisation and qualitative transformation of rural areas rather than the reproduction of their pre-war development model; Core principle: Build Back Better – every recovery process should create the conditions for modernisation and innovative transformation; Expected outcome: the formation of a diversified, innovative, competitive, and resilient rural development model. Based on the proposed concept, a multi-level system of indicators has been developed to assess not only the fact of rural recovery but also the quality of its transformation, ranging from the restoration of basic functions to modernisation, innovative transformation, and enhanced resilience. The system includes the following dimensions: Build Back Better, Place-Based Development, Smart Specialisation, Innovation Ecosystem, Knowledge Transfer, Digital Transformation, Resilience, Economic Transformation, Agricultural Innovation Transformation, Value-Added Transformation, Social Transformation, Environmental Transformation, Investment Capacity, Institutional Capacity, and Innovation Scaling. Within the proposed indicator system, four successive levels of transformation are identified: Level I – Recovery; Level II – Modernisation; Level III – Innovative Transformation; Level IV – Resilience. Based on the above framework, a methodology for determining the Integral Index of Transformational-Modernisation Development of Rural Areas (ITMDR) is proposed. Each of the four sub-indices may consist of groups of specific indicators. This makes it possible to assess not only "how much has been restored", but also "the extent to which the quality of the territorial development model has changed."

Keywords: innovations; investments; agricultural sector; Ukraine; post-conflict recovery; rural areas; transfer.